

Agrární komora ČR: Prioritou Česka je odklad nových pravidel pro rozdělení zemědělských dotací

23.6.2022 - Barbora Pánková | Agrární komora ČR

„Evropská unie vyžaduje po zemědělci plnění stále přísnějších pravidel, ale slibuje jim za to stále méně peněz. U řady cílů, které si EU vytyčila, tak chybí plán pro adekvátní financování, bez něhož ale nebude možné jejich plnění. Současně ve svých plánech nezohledňuje složitou geopolitickou situaci, kterou vyvolala válka na Ukrajině. Agrární komora ČR, jejíž členové produkují 80 procent tuzemských zemědělských komodit, proto sestavila seznam priorit, které jsou zásadní pro budoucnost českého zemědělství a produkce českých kvalitních potravin za dostupné ceny pro obyvatele. Vyzýváme Ministerstvo zemědělství, aby tyto priority zohlednilo ve svých plánech pro předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, a jsme připraveni o nich diskutovat,“ říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal. Tyto zemědělské priority jsou součástí strategického dokumentu Konsorcia, do kterého patří kromě Agrární komory ČR také Potravinářská komora ČR, Zemědělský svaz ČR, Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků a Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora.

PRIORITY AGRÁRNÍ KOMORY ČR PRO ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ

1. SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA

Pravidla příští Společné zemědělské politiky Evropské unie na období let 2023 až 2027 přinesou českým zemědělcům rizika v podobě zpoždění v legislativním procesu na straně EU a následně v procesu schvalování strategického plánu SZP. Na druhé straně je zde celosvětová krize způsobená válkou na Ukrajině, s níž se v procesu přípravy SZP nepočítalo. Potravinové zabezpečení musí hrát stále důležitější roli a nesmí se stát obětí ekologických cílů EU.

- Požadujeme odklad SZP o jeden rok do 1. ledna 2024.
- Podporujeme mobilizaci dodatečných zdrojů z rozpočtu EU s cílem navýšit stávající přiděl pro SZP, aby zemědělci dokázali plnit ekologické cíle za udržitelných podmínek.
- Podporujeme přehodnocení potravinové bezpečnosti jako cíle SZP vzhledem k současné geopolitické situaci.
- Požadujeme spravedlivé a rovné podmínky hospodářské soutěže pro zemědělce ve všech členských státech.
- Apelujeme na úpravu nebo dočasný odklad parametrů, které omezují produkci potravin.
- Podporujeme, aby členské státy mohly převést část dotačních podpor určených na ochranu životního prostředí a klimatu do oblastí s přírodními znevýhodněními, jako jsou například horské lokality.
- Podporujeme zvýšení evropské produkce rostlinných proteinů, jejichž velkým zdrojem jsou sója či hrách, a snížení závislosti EU na třetích zemích v této oblasti.
- Požadujeme, aby se plocha krajinných prvků na zemědělské půdě dále nerozšiřovala, a místo toho navrhujeme dále rozšiřovat využití dostupné půdy za účelem produkce potravin.
- Požadujeme, aby dosahování cílů EU v oblasti životního prostředí a klimatu neohrozilo potravinovou bezpečnost, konkurenceschopnost odvětví a příjmy zemědělců a zároveň zajistilo udržitelnost hospodaření z hlediska ekologického, ekonomického a sociálního.

2. REGULACE PRŮMYSLVÝCH EMISÍ

Ambiciózní návrh změn stávající evropské Směrnice o průmyslových emisích, zejména co se týká rozšíření působnosti na další zemědělské činnosti, například v oblasti intenzivního chovu hospodářských zvířat, přichází v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu. Pro zemědělský sektor se ale jedná o zcela nevhodnou dobu, mimo jiné i s ohledem na prudký nárůst cen potravin a riziku dalšího zdražování. Vzhledem k současné geopolitické a ekonomické situaci se jednoznačně jedná o další zátěžovou situaci pro české chovatele, kteří se už nyní nacházejí pod velkým tlakem. Jelikož potravinová soběstačnost nabyla v současnosti na významu, chovatelé si nemohou dovolit další prodlevy v povolování, omezování investic, zvyšování administrativních nákladů a zvyšování regulační nejistoty.

- Čtyřnásobné snížení hodnot považujeme za nepřijatelné.
- Nesouhlasíme s přílišnou administrativní zátěží, kterou by nová pravidla pro zemědělce a potravináře představovala.
- Upozorňujeme, že návrh Evropské komise je natolik přísný, že negativně dopadne na řadu rodinných podniků.
- Apelujeme, aby byla vzata v úvahu nejen velikost jedné farmy, ale i hustota skotu na 1 hektar, která je v jednotlivých zemích EU odlišná.
- Podporujeme další výzkum vědecky odůvodněných inovací a vývoj ve šlechtění a ve využívání krmiv.

3. UDRŽITELNÉ POUŽÍVÁNÍ PESTICIDŮ

Evropská komise plánuje změnu evropské Směrnice o udržitelném používání pesticidů na nařízení. To znamená, že budou cíle, které z tohoto dokumentu vyplývají, nově právně závazné pro všechny členské státy EU. Je proto třeba zajistit, aby tyto cíle zohlednily výchozí pozici jednotlivých zemí.

- Apelujeme, aby byly brány v potaz srovnatelné spotřeby přípravků na ochranu rostlin v jednotlivých členských státech. Tyto informace nejsou často dostupné, čímž může dojít k neférovému posuzování a nepřiměřenému nastavení cílů.
- Požadujeme zpracování kvalitní dopadové studie zaměřené na to, co převedení směrnice do praxe udělá s dostupností a cenou potravin v členských státech EU.
- Kvůli nastavení neférových podmínek může dojít k neprodejnosti některých zemědělských produktů jednotlivých států v rámci EU. Podporujeme proto zajištění kompenzačního mechanismu na úrovni EU, který by zamezil nerovnoměrnému dopadu na příjmy zemědělců.
- Žádná z pracovních verzí návrhu explicitně nezakazuje dovoz potravin ze třetích zemí, které principy a požadavky vyplývající z této směrnice nedodržují. Pravidla, která budou platit pro evropské producenty, musí platit i pro producenty ze třetích zemí, kteří umísťují svou produkci na trhy EU. Požadujeme vypracování mechanismu kontroly těchto dovozů.
- Podporujeme rozvolnění rigidního stanoviska EU k pěstování GMO plodin, které mohou cíle snižování chemických metod výrazně podpořit.
- Požadujeme nastavení procesu nahrazování přípravků na ochranu rostlin tak, aby měli zemědělci v dostatečném časovém předstihu k dispozici na trhu alternativy.

4. OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

Snižování energetické závislosti na Rusku nabylo na významu v souvislosti s probíhajícím rusko-ukrajinským konfliktem. Alternativou jsou i obnovitelné zdroje energie, k jejichž používání ve větší míře mohou poměrně efektivně přispět také zemědělci.

- Podporujeme zvýšení cíle u celkového podílu obnovitelné energie v energetickém mixu v ekonomice z Evropskou komisí navrhovaných 40 % na minimálně 45 %.
- Podporujeme zvýšení cíle snižování emisí v dopravě z navržených 13 % na 16 %.
- Trváme na zachování možností užití biopaliv ze zemědělských produktů až do výše 7 % v

souladu se současnou právní úpravou při zachování možnosti členských států využít tento limit volně bez dalších omezení a možností následné redukce.

- Trváme na urychleném zákazu užití palmového oleje a všech jeho derivátů pro plnění environmentálních cílů EU.

5. WELFARE ZVÍŘAT

Pravidla pro zajištění pohody hospodářských zvířat se v jednotlivých členských státech EU velmi liší a v řadě aspektů je Česká republika ambicióznější než jiné země. To ale přispívá ke zhoršení konkurenceschopnosti českých zemědělců na evropském trhu a ovlivňuje také cenotvorbu potravin. Měli bychom se proto zasadit o nastavení férových podmínek v rámci Evropy.

Welfare & klecové chovy:

- Podporujeme zavedení zákazu klecových chovů nosnic po roce 2027 na úrovni celé Evropské unie.
- Požadujeme zpracování nezávislé dopadové studie, jaký bude mít zákaz klecových chovů u ostatních hospodářských zvířat efekt na dostupnost a cenu daných potravin pro evropské občany a jaký to bude mít dopad na konkurenceschopnost evropských zemědělců na světovém trhu. Omezení by se v žádném případě neměla vztahovat farmy, které jsou již v provozu.
- Požadujeme odložení požadavků na zpřísnění minimálně o dva roky, aby se chovatelé na změny stihli připravit.

Označování welfare zvířat:

- Podporujeme zavádění pouze dobrovolného systému značení welfare zvířat na obalech potravin. Pokud bude podobný systém označování zaveden, měl by být založen na číslech či písmenném značení (podobně jako u vajec 1, 2, 3).
- Požadujeme, aby byly stejné požadavky kladený na dovozy ze třetích zemí do EU.

Transport živých zvířat:

- Požadujeme, aby požadavky na dovoz zvířat do EU byly minimálně v takové úrovni, jaká platí pro Evropskou unii. Evropská unie by dodržování pravidel měla vymáhat.

6. EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Evropská komise zahrnula do akčního plánu dosažení cíle 25 % zemědělské půdy v ekologickém zemědělství na úrovni EU do roku 2030, jakož i výrazné zvýšení ekologické akvakultury. V současné době je ekologicky obhospodařováno přibližně 8,5 % zemědělské plochy EU. Mezi jednotlivými členskými státy existují značné rozdíly, které se pohybují od 0,5 % (v případě Maltý) až po více než 25 % (v Rakousku). Tento přístup může znamenat rizika pro potravinovou bezpečnost celé EU. Holandská univerzita Wageningen zpracovala dopadovou studii, podle které povede rozšíření ploch ekologického zemědělství na 25 % zemědělské půdy EU ke snížení produkce rostlinných komodit průměrně do 10 % a nárůst ceny podle komodity do 15 %. V živočišné výrobě nastane pokles produkce zhruba 10 %, nárůst cen od 20 do 25 %.

- Požadujeme snížení cíle z 25 % na minimálně 10 % výměry zemědělské půdy v režimu ekologického zemědělství v každé členské zemi.
- Vyzýváme, aby se diskuse zaměřila spíše na podporu produkce biopotravin, ne na plochu zemědělské půdy v bioprodukcí. Podporujeme proto, aby byla zavedena podmínka minimální produkce potravin.
- Podporujeme posílení propagace spotřeby produkce ekologického zemědělství skrze veřejné zakázky.

- Evropská komise by měla zajistit, aby na evropském trhu nedocházelo k narušování pravidel hospodářské soutěže.
- Podporujeme zamezení dovozu biopotravin a ekologických produktů dovážených do EU, které ve skutečnosti nejsou pěstovány a produkovány v souladu s evropskými pravidly pro biopotraviny a ekologické produkty.
- Apelujeme na posílení podpory vzdělávání ekologických zemědělců.
- Podporujeme posílení zemědělského výzkumu pro ekologické zemědělství, zaměření se na postupy, které jsou uplatnitelné jak pro ekologické, tak pro konvenční zemědělství a zajištění a podporu předávání výsledků výzkumu do praxe.
- Požadujeme skutečnou redukci administrativní zátěže a masivní podporu výzkumu v oblasti látek, které mohou nahradit chemické pesticidy.

7. UHLÍKOVÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Uhlíkové zemědělství označuje způsoby zemědělské produkce, které jsou zaměřeny na zvyšování obsahu dlouhodobě vázaného uhlíku v půdě. Týká se jak obdělávání půdy, tak i chovu hospodářských zvířat. Upozorňujeme však na to, že dosud nebyl zpracován nový model financování tohoto přístupu.

- Apelujeme na realizaci analýzy dopadu přechodu na uhlíkové zemědělství (v kontextu aktuální geopolitické situace).
- Pravidla pro implementaci uhlíkového zemědělství musí umožnit postupné zavádění tohoto byznys modelu s minimalizací administrativní zátěže.
- EU musí zajistit koordinaci a harmonizaci finančních bonusů v systému uhlíkového zemědělství mezi členskými státy, aby nedocházelo k překompenzování či podkompenzování srovnatelné aktivity a k distorzi rovných podmínek v agrárním sektoru EU. Totéž platí také pro případné vyžadování monitorovacích a hodnotících aktivit výsledků uhlíkového zemědělství.
- Přechod na uhlíkové zemědělství v určité míře v rámci farmy by měl automaticky znamenat naplňování vysokých environmentálních standardů i směrem k SZP.

Agrární komora České republiky

Sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství. Prosazuje a obhájí oprávněné zájmy svých členů už téměř třicet let. Její členové produkují přes 80 procent veškerých komodit a obhospodařují více než 1,6 milionu hektarů zemědělské půdy, což je téměř polovina z celkové plochy zemědělské půdy v Česku. AK ČR má téměř tři tisíce členů, z čehož 1206 je soukromě hospodařících rolníků a zbytek tvoří zemědělské organizace. V tomto počtu nejsou zahrnuti členové 32 profesních svazů, sdružení a unií, v nichž se příslušnost podnikatelů překrývá a které rovněž sdružuje AK ČR.

<https://www.akcr.cz/txt/agrarni-komora-cr-prioritou-ceska-je-odklad-novych-pravidel-pro-rozdeleni-ze-medelskych-dotaci>